

3. Війна програної екології. Як затоплення шахт на Донбасі впливає на довкілля – інтерв'ю з гідрогеологом. URL: <https://hromadske.ua/posts/vijna-progranoyi-ekologiyi-yak-zatoplennya-shaht-na-donbasi-vplivaye-na-dovkillya-intervyu-z-gidrogeologom>

4. Михайло Волинець, голова Незалежної профспілки гірників України. Заражені води затоплених шахт можуть розтікатися по виробках на 600 кілометрів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2804170-mihajlo-volynec-golova-nezaleznoi-profspilki-girnikiv-ukraini.html>

5. Монастирський Є. Атомний вибух в донецькій шахті. Експеримент 1979 року. URL: <https://was.media/uk/2017-09-15-atomnij-vibuh-v-doneckij-shahti-eksperiment-1979-roku/>

УДК 355/359:614.7

Сибірний А., канд. біол. н, доц.; Сибірна Р., д. біол. н., проф.

Львівський державний університет внутрішніх справ, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

РОЛЬ ВОДОПОСТАЧАННЯ У БОЄЗДАТНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ПОЛЬОВИХ УМОВАХ ПІД ЧАС ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ

Sybirny A., Ph.D., Assoc. Prof.; Sybirna R., Dr., Prof.

THE ROLE OF WATER SUPPLY IN THE CAPACITY OF MILITARY SERVANTS IN FIELD CONDITIONS DURING WAR CONFLICTS

Відомо, що епідемічна безпека місць перебування військовослужбовців у великій мірі залежить від умов водопостачання та забезпечення їх доброякісною водою, оскільки забруднена вода може стати чинником передачі збудників антропонозних та зоонозних інфекційних захворювань. Відповідно, завдання забезпечення водою військовослужбовців у польових умовах, у тому числі під час воєнних конфліктів, є важливою і складною проблемою. Питна вода повинна бути належної якості, а її вживання у конкретних умовах бойових обставин не повинно призводити до зниження боєздатності військовослужбовців.

Норми водозабезпечення військовослужбовців як для пиття, так і для інших потреб у польових умовах повинні дотримуватись із врахуванням різних температурних умов. У польових умовах якість води визначають під час проведення розвідки джерел води та у процесі поточного санітарного нагляду за водопостачанням. Розвідка джерел води організовується штабом з'єднання (частини). Безпосередній організатор розвідки – начальник інженерної служби з'єднання (частини), а в районах розміщення тилових частин – заступник командира з тилу.

Розвідка ведеться інженерними розвідувальними дозорами. До їх складу входять представники хімічної та медичної служб. Ними ставиться мета, завдання та визначаються етапи виконання розвідки, розподіляються функції виконавців.

Для забезпечення військовослужбовців водою на території дії військ створюють пункти польового водопостачання. У польових умовах вони діють безпосередньо у підрозділах і частинах (ротній, батальйонній тощо) на придатному джерелі води на базі автомобільної фільтрувальної станції МАФС-3. У пунктах польового водопостачання проводиться забір, очищення, зберігання та видача води. При цьому використовують існуючі чи створюють нові бурові свердловини, криниці, задіюють природні потужні джерела, відкриті водойми (річки, озера тощо). Пункти польового водопостачання обслуговуються силами і засобами як самих підрозділів і частин, так і інженерно-саперних підрозділів та частин.

Крім пунктів польового водопостачання у польових умовах організовують водорозбірні пункти – місця для видачі води військовим підрозділам та окремим

військовослужбовцям. Їх розгортають переважно у кожному батальйоні поблизу продовольчих пунктів або у роті.

На сьогоднішній день в польових умовах під час воєнних конфліктів використовують ряд методів для очищення води:

- освітлення і знебарвлення (видалення завислих домішок, що надають каламутності);
- знезараження (знищення патогенної мікрофлори);
- опріснення (видалення солей, що надають воді неприємний присмак);
- знешкодження (звільнення від отруйних речовин);
- дезактивація (звільнення від радіоактивних речовин).

Для цього широко застосовують різноманітні технічні засоби очистки води: тканинно-вугільні фільтри ТВФ-200, військові фільтрувальні станції ВФС – 2,5 та ВФС – 10, автомобільні фільтрувальні станції МАФС-3, пересувні опріснювачі.

За необхідності можливо здійснювати консервування води. Його проводять шляхом хлорування, електрохімічним способом методом введення іонів срібла та за допомогою ефірних масел. Крім того, існують ще індивідуальні засоби очищення та знезараження води: таблетки та технічні пристрої.

В цілому, в умовах воєнного часу, а також при будь-яких надзвичайних ситуаціях, з метою контролю вчасного забезпечення військ та потерпілого населення доброякісною водою згідно до встановлених норм здійснюють санітарний нагляд за водопостачанням .

Таким чином, забезпечення якісного та безпечного водопостачання військовослужбовців у польових умовах під час воєнних конфліктів, є одним із основних чинників, що впливають на їх здоров'я та визначають професійну боєдатність.

Література.

1. Наказ Міністерства оборони України № 210 від 22.06. 2001 р «Про дотримання санітарних вимог щодо організації розміщення, водопостачання, харчування та лазне-прального обслуговування військ (сил) на полігонах (у таборах).
2. Наказ МОЗ України № 248 від 08.04.2014 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу».
3. Наказ Директора Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України № 17 «Про введення в дію Методичних вказівок по санітарним вимогам до організації розміщення, водопостачання, харчування та лазне-прального обслуговування військ (сил) в польових умовах, на полігонах (навчальних центрах)» від 05.10.2017.

Секція 5. НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО МІНІМІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ

УДК 141+355/359

Базарний В., старший науковий співробітник; Мацагор О., канд. істор. н.
Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України, Україна

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ

Bazarniy V.; Matsahor O., Ph.D.

HUMANITARIAN COMPONENT OF ARMED FORCES DEVELOPMENT PROCESS